

РЕШЕНИЕ

№ 6895

гр. София, 13.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXIV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 13.10.2023 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Росица Цветкова

ЧЛЕНОВЕ: Снежанка Кьосева

Силвия Мичева-Димитрова

при участието на секретаря Ива Лещарова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **7238** по описа за **2023** година докладвано от съдия Силвия Мичева-Димитрова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.284 и сл. от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/ във вр. с чл.203 – чл.207 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по две жалби срещу Решение № 3866/12.06.2023 г., постановено по административно дело № 2688/2023 г. по описа на Административен съд София-град, както следва:

1. Жалба вх. № 23850/26.06.2023 г., подадена от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – [населено място], чрез пълномощника Д. М. – юрисконсулт в Затвора С. към ГДИН, срещу Решение № 3866/12.06.2023 г., постановено по административно дело № 2688/2023 г. по описа на Административен съд София-град, и

2. Жалба вх. № 25793/10.07.2023 г. от адв. Р. В. от САК, в качеството му на пълномощник на С. Л. Н. – ищец по адм.д. № 2588/2023 г.

Касационният жалбоподател ГДИН – [населено място] счита, че оспореното решение на Административен съд София-град е неправилно, поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила, и необосновано в частта, с която ответника по административно дело № 2688/2023 г. на Административен съд София-град е осъден да заплати на ищеца С. Л. Н. обезщетение за неимуществени вреди в размер на 350,00 лв. Иска неговата отмяна в посочената част и претендира разноски. Твърди, че преценката на съда не се основава на пълен и

обстоен анализ на събрания доказателствен материал, че част от доказателствата са игнорирани, а на други е даден превес. Сочи, че съдът не е съобразил представената по делото медицинска справка от д-р Т. – директор на МЗ при Затвора С., както и справките от СРЗИ. Посочва, че в справките за проверки през 2020 г. няма констатации за открити дървеници, нито за извършени нарушения от страна на фирмата, извършваща дезинфекция. Твърди, че в случая не е доказано бездействие в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС. Навежда довод, че лишените от свобода не спазват хигиена в спалните помещения, държат храни и хранителни продукти в тях, и по този начин допринасят за увеличаване на популацията от дървеници.

Излагат се съображения, че ищецът не е ангажирал и не е представил доказателства за реално претърпени и установени вреди, в резултат именно на посочените от него като незаконосъобразни бездействия на ответника, както и няма доказателства за влошено състояние, което да се дължи на твърдяното нарушение. Касатора счита, че е допуснато нарушение и при определяне размера на обезщетението, доколкото, той е завишен и не е в съответствие с правилата за определяне на обезщетението по справедливост, противоречи на чл.52 от ЗЗД и води до неоснователно обогатяване на ищеца. Прави искане да бъде отменено, в оспорваната му осъдителна част.

Ответникът по тази жалба С. Л. Н., чрез адв. Р. В., оспорва същата.

Касационният жалбоподател С. Л. Н., чрез адв. Р. В., атакува решението на районния съд с твърдения, че присъденото обезщетение не отговаря на принципа за справедливост по чл.52 от ЗЗД, тъй като изтезанието, на което е бил подложен в процесния период, отговаряло на критерия за поставянето му в нечовешки условия. Счита, че присъденият размер не е съобразен с най-новата практика на ЕСПЧ /И. срещу България – дело № 63254/16/ и П.-А. срещу България – дело № 65417/16/, постановени по жалби с оплаквания за ниския размер на присъденото от националния съд обезщетение, поради лоши условия в затворите. Предявено е искане за отмяна на Решение № 3866/12.06.2023 г., постановено по административно дело № 2688/2023 г. по описа на АССГ и постановяване на друго, с което претенцията за заплащане на обезщетение в размер на 5000 лв. да бъде уважена изцяло, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на предявяване на иска – 27.03.2023 г., до окончателното изплащане на сумата. Претендират се разноски за двете съдебни инстанции.

ГДИН – [населено място], в представена по делото молба, оспорва касационната жалба на Н. и моли съда да я отхвърли като неоснователна.

Прокуратурата на Република България, представлявана от прокурор Цветослав Вергов от Софийска градска прокуратура /СГП/, дава мотивирано заключение за неоснователност и на двете касационни жалба и пледира за оставяне в сила на оспореното съдебно решение.

Административен съд София-град, X.-ти касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл.218, ал.2 от АПК, намира от фактическа и правна страна следното:

Касационните жалби са допустими – подадени са срещу съдебно решение, подлежащо на касационен контрол, от надлежни страни по смисъла на чл.210, ал.1 от АПК и при спазване на преклузивния 14-дневен срок по чл.211, ал.1 АПК, във вр. чл.63, ал.1, изр.2 от ЗАНН.

Настоящият състав, като извърши служебна проверка, на основание чл.218, ал.2 АПК

и въз основа на фактите, установени от АССГ, съгласно чл.220 от АПК, намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Произнасянето е извършено от компетентен съд, в рамките на правомощията му.

Настоящият съдебен състав намира, че не са допуснати твърдените от страните процесуални нарушения. Подробно са обсъдени всички писмени доказателства, както и свидетелските показания. Въз основа на тях съдът е направил и фактическите си изводи – като подробно е обосновал кои факти е приел за установени. При извършване на тази дейност съдът намира, че не са допуснати процесуални нарушения.

Ищецът С. Л. Н. е предявил срещу ответника ГДИН – [населено място] иск с правно основание чл.284, ал.1 от ЗИНЗС, във вр. с чл.1, ал.1 от ЗОДОВ за присъждане на обезщетение в размер на 5000 лева за претърпени неимуществени вреди, причинени вследствие поставянето му в нечовешки и унижителни условия на живот в Затвора С. в периодите от 11.09.2020 г. до 27.10.2020 г., от 07.04.2021 г. до 03.08.2021 г. и от 08.02.2022 г. до 27.03.2023 г., тъй като в помещението, в което бил настанен, имало много дървеници, които го хапели. Това му причинявало болки и сърбеж и той се чувствал унижен, отчаян и се страхувал от болестно заразяване.

С обжалвания съдебен акт по адм. дело № 2588/2023 г. решаващият състав на АССГ е оставил без разглеждане предявения от Н. иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди за периода от 16.03.2023 г. до 27.03.2023 г. като недопустим. Приел е за частично основателен предявения иск за неимуществени вреди и е осъдил ответника ГДИН – [населено място] да заплати на ищеца обезщетение в размер на 350,00 лв., а за остатъка до пълния предявен размер от 5000 лв. го е отхвърлил като неоснователен и недоказан.

Решението, в частта в която АССГ е оставил без разглеждане предявения иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди за периода от 16.03.2023 г. до 27.03.2023 г. има характер на определение. Същото е правилно, тъй като е видно, че исковата молба е депозирана на 16.03.2023 г. и е недопустимо да се предявава иска за бъдещ период, какъвто се явява периода от 16.03.2023 г. до 27.03.2023 г.

Относно предявения иск за заплащане на обезщетение в размер на 5000 лв. за претърпени вреди по време на престоя в Затвор С., а именно: от 11.09.2020 г. до 27.10.2020 г., от 07.04.2021 г. до 03.08.2021 г. и от 08.02.2022 г. до 16.03.2023 г., съдът е установил, че Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието е имала сключени договори за извършване на дезинсекция и дератизация на сградите на ГДИН и териториалните ѝ служби. Въпреки провежданите от администрацията дейности в тази насока, те не били достатъчно ефикасни. Това е установено чрез свидетелските показания на св. И. А. А., който сочи че условията в Затвора С., и в частност в килията, в която били настанени той и ищеца, са „трагични“. Според него, въпреки усилията на администрацията и пръскането срещу насекоми поне един или два пъти в месеца, проблемът с разпространението на дървеници и хлебарки не е решен. Заявява, че Н. имал проблеми вследствие ухапвания от дървеници, получавал алергична реакция и му се затваряли очите.

При преценката си за размера на обезщетението съдът е преценил фактите, интензитета и времетраенето на претърпените физически болки и страдания и с оглед разпоредбата на чл.52 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/ и не на последно място установената съдебна практика по сходни дела на АССГ и практиката на ЕКПЧ, е сметнал исковата претенция за основателна и доказана в размер на 350,00 лв. В

останалата част - за сумата над 350,00 лв. до размера на претендираните 5000 лв., искът е отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Решението е правилно.

Пред касационната инстанция не са ангажирани нови писмени доказателства по смисъла на чл.219, ал.1 от АПК, поради което и на основание чл.220 от АПК се приемат за доказани фактите, така както са установени от 18-ти състав на АССГ.

Съгласно чл.284, ал.1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода или задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл.3. В чл.3, ал.1 от ЗИНЗС е въведена императивна забрана осъдените и задържаните под стража да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според чл.3, ал.2 от ЗИНЗС за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействие или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност, действия или бездействие на техни органи и длъжностни лица при или по повод извършване на административна дейност. В чл.284, ал.5 от ЗИНЗС е въведена оборима презумпция, че настъпването на неимуществени вреди в случаите по ал.1 се предполага до доказване на противното.

В случая безспорно е установено със събраните доказателства, че С. Л. Н. е пребивавал в Затвора С. в периодите от 11.09.2020 г. до 27.10.2020 г., от 07.04.2021 г. до 03.08.2021 г. и от 08.02.2022 г. до 27.03.2023 г., т.е. намирал се е в специализирано заведение, под контрола и ръководството на ГДИН при МП. Бил е настанен в килия заено със свидетеля И. А., от показанията на когото се установява недостатъчно обезпаразитяване и наличие на дървеници, доколкото въпреки провежданите от администрацията дейности за дезинфекция, дезинсекция и дератизация, същите не са били достатъчно ефективни и ефикасни. Проблемът с дървениците бил постоянен и Н. често се оплаквал от ухапванията им, вследствие на което получавал алергични реакции и затваряне на очите.

Поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода” уронва човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Те превишават целите на изтърпяване на наказанието. Налице е причинна връзка между частичното бездействие и неимуществените вреди. Поставянето на ищеца в неблагоприятни условия само по себе си представлява третиране, способно да породи у него емоционално и морално страдание, стрес и безпокойство.

Предвид така установеното, споделят се изводите на първостепенния съд относно частична основателност на предявения иск при установяване на сочените в исковата молба обстоятелства, от които ищецът извежда причинени неимуществени вреди.

В съответствие с доказателствата по делото решаващият състав е направил извод, че е налице неизпълнение от страна на ответника на изискването за хуманно и неунижително отношение, обективизирано в ненадлежно осигуряване изискванията за благоприятни санитарно-битови условия в насока недостатъчно обезпаразитяване. С оглед на това, настоящият троен съдебен състав приема, че правилно и обосновано, в

съответствие със събраните писмени и гласни доказателства, съставът на АССГ е достигнал до извод, че искът на Н. е доказан по основание.

Административният съд е изследвал много подробно всички предпоставки за възникване правото на иск по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС, и след като е установил наличието им, е приел основателността на иска. Доказателствената тежест в исковото производство лежи върху ищеца, който следва да докаже с допустимите, относимите и необходимите доказателствени средства осъществяването на фактите, от които черпи права. След като ищецът е ангажирал достатъчно доказателства във връзка с тези твърдения, то административният съд правилно е приел, че исковата претенция в тази част е доказана и е уважил иска, съобразявайки принципа на справедливост.

Възражението на касационния жалбоподател ГДИН – [населено място], че първата съдебна инстанция не е съобразила представената по делото медицинска справка от д-р Т. – директор на МЗ при Затвора С., е неоснователно. Същата е изисквана във връзка със заявено от ищеца доказателствено искане. Видно е, че касае периода от 15.02.2020 г. до 27.03.2023 г., тъй като първоначално предявената искова претенция на Н. е за причинени неимуществени вреди именно в този времеви интервал. В съдебно заседание на 31.05.2023 г., с протоколно определение е допуснато уточнение на исковата молба относно периода, като е прието, че се претендира обезщетение за претърпяно увреждане за времето от 11.09.2020 г. до 27.10.2020 г., от 07.04.2021 г. до 03.08.2021 г. и от 08.02.2022 г. до 27.03.2023 г. Ето защо справката от директора на МЗ при Затвора С., касаеща периода от 15.02.2020 г. до 27.03.2023 г., се явява неотносима.

Относно справките от СРЗИ възражението също е неоснователно, тъй като информацията и данните, съдържащи се в тях са обсъдени от съда и въз основа на тях той е направил съответни изводи.

Определеният размер на сумата, присъдена като обезщетение, е съобразен с разпоредбата на чл.52 от ЗЗД, като се има предвид и субективността на такава преценка, съобразен е и с интензитета на вредите и продължителността на периода, като в останалата част до пълния претендиран размер законосъобразно искът е отхвърлен като неоснователен и недоказан. Размерът на обезщетението е съобразен изцяло с релевантните за спора обстоятелства.

В касационната жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ не се съдържат нови доводи, които да не са били предмет на проверка и анализ от първоинстанционния съд.

С оглед на изложеното, съдът намира, че правилно и в съответствие с приложимите материални разпоредби на ЗИНЗС решаващият съд е ангажирал отговорността на затворническата администрация.

Настоящата инстанция възприема мотивите на Административен съд София-град, довели до постановяване на обжалвания съдебен акт, поради което и на основание чл.221, ал.2, изр. 2 от АПК не следва да ги повтаря.

Предвид изхода на делото, разноските следва да останат за страните, така както са направени.

Воден от изложеното, Х.-ти троен състав на Административен съд София–град

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 3866/12.06.2023 г., постановено по административно

дело № 2688/2023 г. по описа на Административен съд София-град.
РЕШЕНИЕТО е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.